

OBRAZLOŽENJE
MAKROEKONOMSKIH POKAZATELJA
U 2022. GODINI

MAKROEKONOMSKA KRETANJA U 2022. GODINI

Usprkos brojnim izazovima uslijed energetske krize uzrokovane sukobom u Ukrajini i visokoj inflaciji, tijekom 2022. godine zabilježen je nastavak rasta domaće ekonomske aktivnosti. te je realni rast bruto domaćeg proizvoda (dalje u tekstu: BDP) iznosio 6,3%¹. U trgovini na malo, usprkos izraženom utjecaju inflacije na raspoloživi dohodak, u 2022. su zabilježena pozitivna kretanja. Zabilježen je i snažan nastavak rasta broja turističkih noćenja. Građevinska aktivnost u 2022. nastavlja bilježiti rast već sedmu godinu zaredom. Nadalje, nakon rasta u 2021., industrijska proizvodnja je i u 2022. zabilježila međugodišnje povećanje. Podaci o kretanjima na tržištu rada ukazuju na nastavak rasta zaposlenosti i smanjenje registrirane nezaposlenosti. Prosječna inflacija je u 2022. znatno ubrzala u odnosu na 2021. godinu te je iznosila 10,8%. Zabilježen je nastavak smanjenja udjela bruto inozemnog duga u BDP-u, koji je krajem 2022. bio 7,6 postotnih bodova manji u usporedbi s krajem 2021. U 2022. nastavljen je trend visoke likvidnosti financijskog sustava i rasta plasmana.

Tablica 1. Osnovni makroekonomski pokazatelji Republike Hrvatske

	2020.	2021.	2022.
Bruto domaći proizvod, % promjena, realno	-8,6	13,1	6,3
Osobna potrošnja¹	-5,1	9,9	5,1
Državna potrošnja	4,3	3,0	3,0
Bruto investicije u fiksni kapital	-5,0	4,7	5,8
Izvoz roba i usluga	-23,3	36,4	25,4
Uvoz roba i usluga	-12,4	17,6	25,0
Indeks potrošačkih cijena, % promjena	0,1	2,6	10,8
Industrijska proizvodnja, % promjena (kal.pril. indeksi)	-3,4	6,4	1,6
Promet od trgovine na malo, % promjena, realno (kal.pril. indeksi)	-5,6	11,7	2,1
Broj noćenja turista, % promjena	-55,3	72,1	28,3
Indeks građevinskih radova, % promjena (kal.pril. indeksi)	3,6	9,3	4,8
Stopa registrirane nezaposlenosti, %	8,9	8,0	6,8
Stopa anketne nezaposlenosti, %	7,5	7,6	7,0
Broj zaposlenih², % promjena	-1,3	1,3	1,7
Prosječni tečaj HRK/EUR	7,53	7,52	7,53
Saldo tekućeg i kapitalnog računa bilance plaćanja, milijuni EUR	807	2.429	657
Saldo tekućeg i kapitalnog računa bilance plaćanja, % BDP-a	1,6	4,2	1,0
Inozemni dug, milijuni EUR	41.285	47.213	49.554
Inozemni dug, % BDP-a	81,8	81,1	73,5
Plasmani³, % promjena	3,9	3,9	9,7
Međunarodne pričuve, milijuni EUR	18.943	25.022	27.877

¹ Uključujući potrošnju neprofitnih ustanova koje služe kućanstvima.

² Prema Anketi o radnoj snazi.

³ Plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim države), na temelju transakcija

Izvor: Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka

Nakon međugodišnjeg realnog rasta BDP-a od 7,8% u prvom tromjesečju 2022., u drugom tromjesečju je dodatno ubrzao na 8,7%. U drugom dijelu godine došlo do usporavanja gospodarskih aktivnosti te je realni rast u trećem tromjesečju usporio je na 5,2% i 4,0% u posljednjem tromjesečju. Opisana kretanja rezultirala su realnim rastom BDP-a od 6,3% u 2022. godini. Rast BDP-a u 2022. i dalje je predvođen rastom domaće potražnje, čiji je doprinos iznosio 4,8 postotnih bodova. Promjena zaliha također je zabilježila pozitivan doprinos rastu (1,7 postotnih bodova), dok je blago negativan doprinos stigao od promjene neto inozemne potražnje (-0,2 postotna boda).

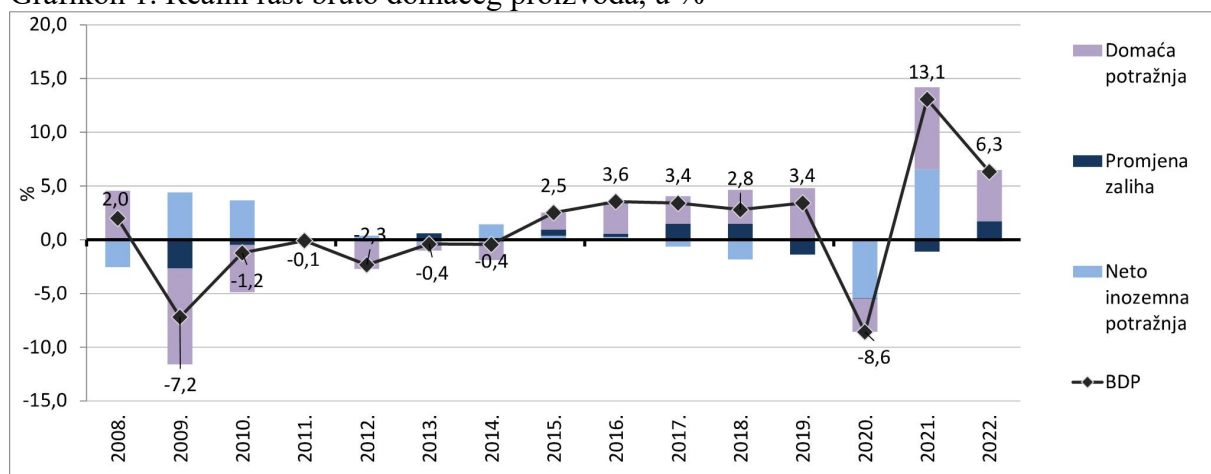
¹ Podaci o BDP-u za 2022. godinu su privremeni.

Gledajući pojedinačne komponente s rashodne strane, najveći pozitivan doprinos rastu BDP-a u 2022., u iznosu od 6,7 postotnih bodova došao je od izvoza usluga, koji je realno povećan 27,3% te je nadmašio realnu razinu iz pretpandemijske 2019. godine (najvišu dotad zabilježenu). S druge strane, rast izvoza roba je nakon snažnog rasta u 2021., dodatno ubrzao i rastao po stopi od 23,6% u 2022. (pozitivan doprinos od 6,3 postotna boda). Pozitivan doprinos od 2,9 postotnih bodova, došao je i od potrošnje kućanstava, koja je realno veća za 5,1%. Na rast potrošnje kućanstava u 2022. djelovali su nastavak rasta zaposlenosti, kao i povoljni uvjeti zaduživanja. Bruto investicije u fiksni kapital su u 2022. zabilježile rast od 5,8% te tako pridonijele ukupnom rastu BDP-a s 1,2 postotna boda. Pozitivan doprinos rastu (0,7 postotnih bodova) u 2022. godini došao je od realnog rasta državne potrošnje od 3,0%. Istovremeno, realni rast uvoza roba i usluga iznosio je 25,0%, čime je njegov negativan doprinos promjeni BDP-a iznosio 13,2 postotnih bodova, a došao je većinom od rasta uvoza roba.

Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama iznosio je 507,7 milijardi kuna u 2022. godini te je zabilježio rast od 15,8%, dok je rast deflatora BDP-a iznosio 8,9%.

Obračun bruto domaćeg proizvoda s proizvodne strane pokazuje da su u 2022. sve djelatnosti pozitivno pridonijele realnom rastu bruto dodane vrijednosti od 6,4%. Najveći doprinos (+3,4 postotna boda) došao je od rasta bruto dodane vrijednosti u trgovini, prijevozu i turizmu (+15,7%).

Grafikon 1. Realni rast bruto domaćeg proizvoda, u %

Izvor: Državni zavod za statistiku

U usporedbi s makroekonomskim projekcijama iz Izmjena i dopuna proračuna za 2022. godinu Vlade RH (iz listopada prošle godine), u 2022. godini ostvaren je snažniji realni rast BDP-a. Naime, Izmjenama i dopunama proračuna dana je projekcija realnog rasta bruto domaćeg proizvoda od 5,7% u 2022. godini, dok je ostvareni rast ekonomske aktivnosti iznosio 6,3%. Najznačajnije odstupanje doprinosa rastu proizlazi iz jačeg realnog rasta izvoza roba i usluga od projiciranog, kao rezultat snažnijeg rasta izvoza usluga u odnosu na očekivanja te u nešto manjoj mjeri snažnijeg rasta izvoza roba. Također, manje odstupanje proizlazi iz osobne potrošnje te bruto investicija u fiksni kapital i državne potrošnje, koje su zabilježile nešto veći rast od očekivanog. S druge strane, negativno odstupanje proizlazi iz kategorije uvoza roba i usluga čiji je negativan doprinos bio veći od očekivanog te kategorije promjena zaliha (koja uključuje i statističku diskrepanciju), koja je zabilježila manji pozitivan doprinos ukupnom rastu od očekivanog.

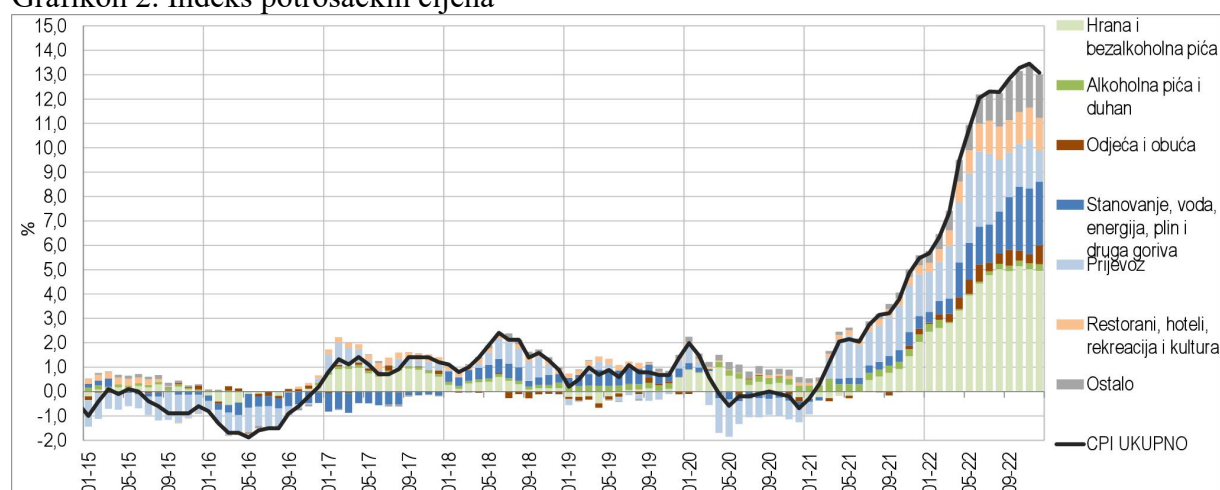
Nakon snažnog smanjenja u 2021., broj registriranih nezaposlenih kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje je i tijekom 2022. godine nastavio padati te je iznosio u prosjeku 116 tisuća, što je 15,1% manje u usporedbi s 2021., odnosno 9,7% manje u odnosu na 2019. godinu. Prosječna administrativna stopa nezaposlenosti iznosila je 6,8% u 2022. godini, što je 1,2 postotna boda niže nego u 2021. Podaci o osiguranicima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje pokazuju međugodišnji porast broja osiguranika od 2,5% u 2022. godini.

Prema podacima Ankete o radnoj snazi, prosječan broj nezaposlenih je u 2022. godini smanjen za 7,6% u odnosu na 2021., a broj zaposlenih povećan za 1,7%. Anketna stopa nezaposlenosti u 2022. iznosila je 7,0% te je za 0,6 postotnih bodova manja u odnosu na 2021. Radna snaga se u 2022. povećala za 1,0%, dok je broj neaktivnih smanjen 1,1% u odnosu na godinu ranije.

Tijekom 2022. godine nastavljen je snažan nominalni rast plaća potaknut pozitivnim gospodarskim kretanjima i nedostatkom radne snage u pojedinim djelatnostima, dok je visoka stopa inflacija utjecala na njihov realni pad. Prosječna mjesečna bruto plaća u 2022. godini iznosila je 10.400 HRK te je nominalno povećana 8,3%, a realno manja 2,3% u odnosu na 2021. Prosječna mjesečna neto plaća iznosila je 7.653 HRK u 2022., bilježeći nominalni rast od 7,4% te realni pad od 3,1% u odnosu na 2021. godinu.

Inflacija, mjerena indeksom potrošačkih cijena, tijekom 2022. godine zabilježila je prosječnu razinu od 10,8%, znatno ubrzavši u odnosu na 2,6% zabilježenih u 2021. Snažan rast cijena sirovina i energenata uslijed ruske invazije na Ukrajinu, utjecali su na snažno ubrzanje rasta potrošačkih cijena. U smjeru međugodišnjeg rasta potrošačkih cijena najjače je djelovao rast cijena hrane (+16,4%), potaknuto snažnim rastom cijena kruha, mesa i mlijeka. Značajan pozitivan doprinos došao je i od rasta cijena u kategoriji prijevoza, potaknuto snažnim rastom cijena goriva(+23,1%) te kategoriji stanovanja. Ukoliko se iz indeksa potrošačkih cijena isključe energija, hrana, pića i duhan, u 2022. se bilježi međugodišnji porast preostalih komponenti od 6,8%.

Grafikon 2. Indeks potrošačkih cijena

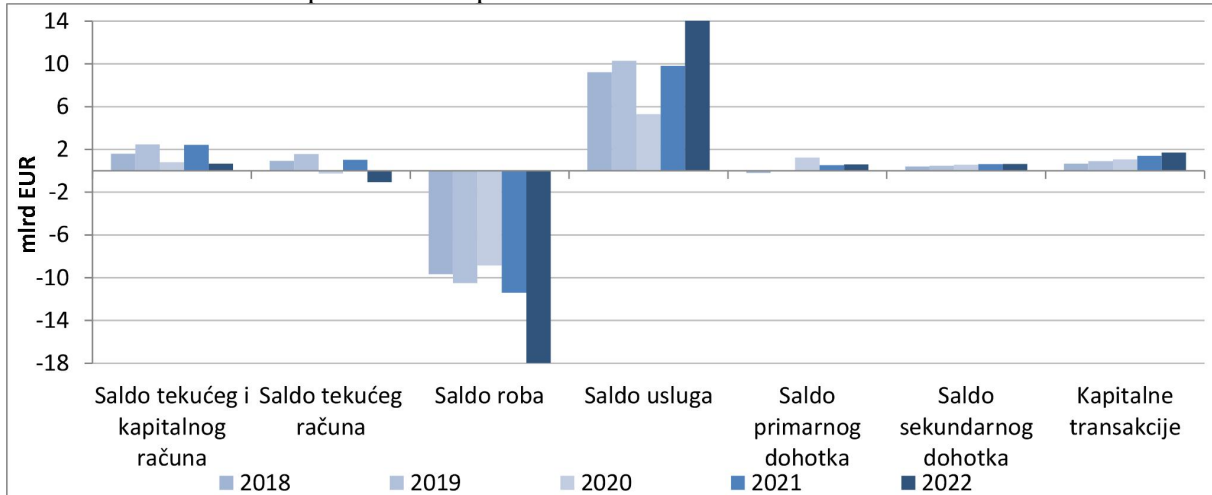

Izvor: Državni zavod za statistiku

Prema preliminarnim podacima, u 2022. godini zabilježen je pozitivan saldo tekućeg i kapitalnog računa bilance plaćanja u iznosu od 0,7 milijardi eura, odnosno 1,0% BDP-a, što predstavlja značajno pogoršanje salda za 1,8 milijardi eura u odnosu na 2021. Najveći doprinos navedenom pogoršanju salda ostvaren je povećanjem negativnog salda na računu roba, uslijed veće vrijednosti robnog uvoza u odnosu na izvoz. S druge strane, u smjeru

poboljšanja salda djelovalo je povećanja pozitivnog salda na računu usluga, uslijed značajnog rasta prihoda od turizma, koji su u 2022. iznosili su 13,1 milijardu eura, što predstavlja porast od 43,6% u usporedbi s 2021. Blagi pozitivan doprinos stigao je i od povećanja pozitivnog salda na računima primarnog i sekundarnog dohotka

Grafikon 3: Tekući i kapitalni račun platne bilance

Izvor: Hrvatska narodna banka

U 2022. godini na kapitalnom računu bilance plaćanja je zabilježeno povećanje pozitivnog salda u odnosu na prethodnu godinu. Istovremeno, na financijskom računu bilance plaćanja zabilježen je neto priljev kapitala, odnosno povećanje neto inozemnih obveza domaćih sektora od 0,8 milijardi eura. Međunarodne pričuve su u 2022. godini zabilježile su rast od 2,9 milijardi eura, dok su neto pogreške i propusti iznosili 1,5 milijardi eura.

Bruto inozemni dug krajem 2022. iznosio je 49,6 milijardi eura, što je 5,0%, odnosno 2,3 milijarde eura više u odnosu na kraj 2021. godine. Njegovom međugodišnjem povećanju najviše je doprinijelo povećanje duga drugih monetarnih financijskih institucija i središnje banke, a u manjoj mjeri i duga opće države. Unatoč rastu duga u apsolutnom iznosu, snažan rast BDP-a u 2022. rezultirao je poboljšanjem relativnog pokazatelja bruto inozemne zaduženosti, koji je krajem 2022. iznosio 73,5% BDP-a, što je 7,6 postotnih bodova manje u usporedbi s krajem 2021.

Plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim države) na temelju transakcija (isključujući učinke tečajnih i cjenovnih prilagodbi te otpisa) ostvarili su rast od 9,7% u 2022., jednako kao i u prethodnoj godini. Pritom su plasmani poduzećima zabilježili rast od 19,3%, dok je rast plasmana stanovništvu iznosio 5,8%.